

სკოპინგის დასკვნა N 66

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: 220 კვ ძაბვის ეგხ „არაგვის“ რეკონსტრუქცია/გაორჯაჭვიანება და ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტები;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 10.10.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ წარმოდგენილი იქნა, თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტებში, 220 კვ ძაბვის ეგხ „არაგვის“ რეკონსტრუქცია/გაორჯაჭვიანება და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, 34.228 კმ სიგრძის, 220 კვ. ძაბვის ერთჯაჭვიანი ელექტროგადამცემი ხაზი „არაგვი“ მდებარეობს თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე და მოიცავს გლდანის, მამკოდის, წეროვანის, წიწამურის, საგურამოს, ნატახტარის, წილკანის, ძველი ქანდის, პატარა ქანდის და ქსნის მიმდებარე ტერიტორიებს. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, დაგეგმილია, არსებული ეგხ არაგვის 9,393 კმ-იანი მონაკვეთის დერეფნის ცვლილება და დაახლოებით 22,4 კმ-ზე ელექტროგადამცემი ხაზის გაორჯაჭვიანება (5,876 კმ-იან მონაკვეთზე მეორე ჯაჭვისთვის ახალი გირლანდების და სადენების მონტაჟი, ხოლო 16,5 კმ-იანი მონაკვეთზე გათვალისწინებულია რამდენიმე საყრდენის დემონტაჟი და ახალი საყრდენების განთავსება).

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის ალტერნატივების, მათ შორის უმოქმედობის და ანძების ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია. უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილ იქნა სოციალურ-ეკონომიკური მათ შორის გარემოსდაცვითი საკითხების გათვალისწინებით. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ეგხ-ის განთავსების სამი ალტერნატივა. პირველი ალტერნატივის შემთხვევაში გათვალისწინებულია ახალი ეგხ-ის მშენებლობა, რომლის სიგრძე იქნება 22 კმ, მეორე ალტერნატივა ითვალისწინებს არსებული ეგხ-ის გაორჯაჭვიანებას დერეფნის ცვლილების გარეშე, თუმცა წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, არსებული ეგხ-ს დერეფანი გაივლის დასახლებულ პუნქტში (სოფ. გლდანი), სადაც ეგხ-ს გაორჯაჭვიანება გამოიწვევს ეგხ-ს დაცვის ზონების დარღვევას და დამატებით ზემოქმედებას დასახლებულ პუნქტზე. მესამე (შერჩეული) ალტერნატივის მიხედვით, ეგხ-ის დერეფნის ტერიტორია დაპროექტებულია ისე, რომ არ მოხდეს მჭიდროდ დასახლებული პუნქტის და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების და სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული ობიექტების გადაკვეთა და გამოყენებული იქნეს არსებული ეგხ-ის გარკვეული მონაკვეთები, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ საპროექტო ეგხ-ს დერეფანი გადაკვეთს სახელმწიფო ტყის ტერიტორიებს, „ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ“ (ბერნის)

კონვენციის შესაბამისად შექმნილ „ზურმუხტის ქსელის“ დამტკიცებულ საიტს „საგურამო - GE0000047“ და თბილისის ეროვნული პარკს, რაც საჭიროებს დამატებით შესწავლას.

არსებული ეგზ „არაგვის“ საერთო სიგრძე შეადგენს 34.228 კმ-ს, საიდანაც 9,393 კმ-ზე დაგეგმილია ახალი დერეფნის მოწყობა, ხოლო დანარჩენ მონაკვეთებზე შესრულდება გარკვეული სამშენებლო (ახალი საყრდენი ანძების მოწყობა) და სარეკონსტრუქციო (არსებული ანძების გაორჯაჭვიანება) სამუშაოები. გათვალისწინებულია ახალი 56 ერთეული, ორჯაჭვიანი კუთხურ-ანკერული და შუალედური საყრდენების განთავსება, ახალი საძირკვლებით და ახალი დამიწების კონტურის მოწყობით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ეგზ-ის დერეფანი დაყოფილია 4 მონაკვეთად:

- პირველი მონაკვეთის სიგრძე შეადგენს 9,393 კმ-ს. საპროექტო ეგზ საწყისი წერტილი მდებარეობს 220 კვ ძაბვის ქ/ს „გლდანის“ ტერიტორიაზე. აღნიშნული ქვესადგურიდან, საპროექტო ეგზ-ის დერეფანი გაივლის ჩრდილოეთის მიმართულებით და გადაკვეთს საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო მაგისტრალს (E60 - თბილისის შემოვლითი გზა). გზის გადაკვეთის შემდეგ, ეგზ-ის დერეფანი ჩრდილოეთის მიმართულებით გაივლის ფერდობზე, საიდანაც გრძელდება და კვეთს მდ. გლდანულას, რის შემდეგ საპროექტო ეგზ-ს დაერთება მოხდება ზაპესის დასახლების ჩრდილოეთით არსებულ ეგზ-სთან. აღნიშნულ მონაკვეთზე ეგზ-ის დერეფანი გაივლის დასახლებულ პუნქტთან, უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან 55-65 მეტრის დაშორებით.
- ეგზ-ის მეორე მონაკვეთი - არსებული ეგზ-ის დერეფანთან შეერთების შემდეგ იწყება მეორე (სარეკონსტრუქციო) მონაკვეთი, რომელიც ძირითადად ითვალისწინებს არსებული ანძების გაორჯაჭვიანებას ეგზ-ის დერეფნის ცვლილების გარეშე. არსებული ეგზ-ის დერეფანი ჩრდილო-დასავლეთის მიმართულებით, გაივლის ჯვრის მონასტრის აღმოსავლეთით, სოფ. წიწამურის მიმართულებით. აღნიშნულ მონაკვეთზე ეგზ-ის დერეფნიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 40 მეტრში. სოფ. წიწამურის შემდეგ, ეგზ-ის დერეფანი გადაკვეთს მდ. არაგვს და შედის არაგვის ხეობის წყალსადენების სათაო ნაგებობების პირველ ზონაში.
- მესამე მონაკვეთი - წყალსადენის სათავე ნაგებობის ფარგლებში, ეგზ-ის დერეფანი გაივლის 1,2 კმ სიგრძეზე. პროექტის მიხედვით, აღნიშნულ მონაკვეთზე არსებული საყრდენები აღჭურვილია ორჯაჭვიანი ხაზისათვის საჭირო საშუალებებით და შესაბამისად, გათვალისწინებული იქნება მხოლოდ სადენების მოწყობის სამუშაოების ჩატარება.
- მეოთხე მონაკვეთი - აღნიშნული მონაკვეთის სიგრძე შეადგენს 16,5 კმ-ს. წყალსადენის ტერიტორიის შემდეგ ეგზ-ის დერეფანი გადის ნატახტარის გზაგამტარის მიმდებარე ტერიტორიაზე, სოფ. ძველ ქანდამდე. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, ეგზ-ის დერეფანთან დაახლოებით 15-20 მეტრში მდებარეობს შენობა, რომლის დანიშნულებაც დაზუსტებული იქნება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში. სოფ. ძველი ქანდიდან ეგზ-ის დერეფანი მიემართება სამხრეთით ქ/ს „ქსანი 500“-ის მიმართულებით. პროექტის მიხედვით, აღნიშნულ მონაკვეთზე დაგეგმილია რამდენიმე საყრდენი ანძის შეცვლა (შეცვლას დაექვემდებარება ანძები, რომელთა სიმაღლე რელიეფთან მიმართებაში არ იქნება საკმარისი ორჯაჭვიანი ეგზ-ის ექსპლუატაციისათვის).

პროექტით დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოები მოიცავს დერეფნის მცენარეული საფარისგან გასუფთავებას, ნაყოფიერი ფენის მოხსნა-დასაწყობებას, დროებითი მისასვლელი გზების მოწყობას, მშენებლობისათვის საჭირო მასალების დასაწყობებას, ეგზის მშენებლობას და სარეკულტივაციო სამუშაოებს. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, სამშენებლო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილია ქ/ს „გლდანი 220“-ის მიმდებარე ტერიტორიაზე (GPS კოორდინატებით: 1) X=488469.70, Y=4629249.60; 2) X= 488424.74, Y= 4629179.09; 3) X= 488517.75, Y= 4629139.67; 4) X= 488571.93, Y= 4629218.01.). პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ფუჭი ქანების მიახლოებითი რაოდენობა იქნება 1600-1800 მ³.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების და იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების შერბილებისათვის. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეებიდან აღსანიშნავია გეოლოგიური გარემოს სტაბილურობაზე მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნიადაგის/გრუნტის საფარზე მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ანძების განთავსების არეალში მოსალოდნელია საშიში გეოდინამიკური პროცესების მათ შორის მეწყრული და ეროზიული პროცესების გააქტიურება. ანგარიშში ასევე წარმოდგენილია ზოგადი ინფორმაცია გეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების რისკების შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ. საპროექტო ანძების განთავსების ადგილების განსაზღვრის მიზნით, გზშ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია წარმოდგენილი იყოს დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა და განისაზღვროს სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებები.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია, როგორც ფლორისტული ისევე ფაუნისტური კვლევის შედეგები. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, დაგეგმილია ხე-მცენარეების გარემოდან ამოღება. საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია ზემოქმედება ხელფრთიანებზე და ორნითოფაუნაზე, რომლის მნიშვნელობის განსაზღვრა გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას და დეტალურ შეფასებას. საპროექტო არეალში დაფიქსირებულ იქნა ღამურების ორი გვარის (Pipistrellus; Nyctalus) წარმომადგენელი სახეობები. აღსანიშნავია, რომ საკვლევ არეალში ფიქსირდება საერთაშორისო (IUCN) წითელი ნუსხით დაცული სახეობა ფასკუნჯი (Neophron percnopterus). აღნიშნული გარემოების მიუხედავად სკოპინგის ანგარიშში არ არის წარმოდგენილი სათანადო ინფორმაცია როგორც ხელფრთიანებზე ასევე ორნითოფაუნაზე, მათ შორის ფასკუნჯზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასების შესახებ, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიასთან ყველაზე ახლოს მდებარე ფრინველთათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორია („კვერნაკი“) მდებარეობს დაახლოებით 7 კმ-ის დაშორებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ეგზის არეალში არსებობს სხვა ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზები. შესაბამისად, კუმულაციური ზემოქმედება მოსალოდნელია ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანის ჭრილში. ამასთან, საკვლევ არეალში არსებული და საპროექტო ელექტროგადამცემი ხაზების არსებობის შედეგად ფაუნაზე, განსაკუთრებით ფრინველთა და ხელფრთიანთა სახეობებზე, მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დამატებით შესწავლას/შეფასებას და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშისა და საჯარო განხილვების შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონული წარმომადგენლების მიერ განცხადებები განთავსდა მცხეთის მუნიციპალიტეტში, ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. ინფორმაცია განთავსდა გლდანის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე და ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ.ფოსტის მეშვეობით. პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვები გაიმართა 2022 წლის 28 ოქტომბერს თბილისისა და მცხეთის მუნიციპალიტეტებში (სოფ.გლდანი, სოფ.საგურამო, სოფ. ძველი ქანდა). საჯარო განხილვებს ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“, შპს „გამა კონსალტინგის“ და შესაბამისი მუნიციპალიტეტისა და სოფლების წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში (სოფ.გლდანი, სოფ.საგურამო) პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ხოლო, სოფელ ძველი ქანდის საჯარო სკოლის შენობაში გამართულ საჯარო განხილვაზე ადგილობრივების მხრიდან შენიშვნები/მოსაზრებები ეხებოდა არსებული ეგზ-ის ადგილმდებარეობის ცვლილების საკითხს, კერძოდ კი ეგზ-ის განთავსებას საცხოვრებელი სახლებიდან და კერძო ნაკვეთებიდან მოშორებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით, სააგენტოში წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დადგენილი იქნა საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;
3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

4. გზმ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის აღწერა;
- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- ელექტროგადამცემი ხაზის არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ანძების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, ასევე უმოქმედობის ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთება;
- ეგზ-ის დერეფნის სქემა და shp ფაილები, სადაც ნაჩვენებია იქნება ეგზ-ის ოთხივე მონაკვეთის სქემა, (ახალი ეგზ-ს განთავსების დერეფანი, გაორჯაჭვიანების დერეფანი, არსებული და საპროექტო ანძების განთავსების GIS კოორდინატები)
- საპროექტო ანძების მოწყობა/გადაადგილებისა და ექსპლუატაციის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო და დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების, ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა, შესაბამისი პარამეტრების მითითებით;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საპროექტო ეგზ-ის სიგრძის შესახებ, ამასთან ინფორმაცია საპროექტო მონაკვეთში საყრდენი ანძების რაოდენობის და ტიპის შესახებ;
- საპროექტო ეგზ-ის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები, ფიზიკური მახასიათებლების ცხრილი;
- ინფორმაცია ელექტროგადამცემი ხაზის დაცვის ზონების და ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესრულების (დაცვის) შესახებ;
- ინფორმაცია ფიზიკური/ეკონომიკური განსახლების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში);
- ინფორმაცია ეგზ-ის დერეფნის არეალში არსებული კერძო საკუთრებების შესახებ;
- ელექტროგადამცემი ხაზის დერეფნის დეტალური აღწერა, მათ შორის (არსებობის შემთხვევაში) მიწისქვეშა ან/და მიწისზედა ობიექტების გადაკვეთის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ანძების გადაადგილება/მოწყობის და ეგზ-ის ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, შემდგომი მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია მშენებლობის ეტაპზე სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყლის მომარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია მშენებლობის ეტაპზე სამეურნეო-ფეკალური და სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;

- ინფორმაცია გზმ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიეზო კვლევებისა და გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;
- ინფორმაცია არსებული სადემონტაჟო სამუშაოებისა და დემონტირებული მასალის მართვის, ასევე ტერიტორიის აღდგენის/რეკულტივაციის შესახებ.

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- სამშენებლო ბანაკის ან/და მოედნის/ბაზის გენ-გეგმა, ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და ფართობი;
- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების ხანგრძლივობის შეფასებისა და ზემოქმედების პერიოდების განსაზღვრის მიზნით წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია პროექტის ხანგრძლივობის, სამუშაოების ჩატარების პერიოდისა და დროის შესახებ, სამუშაოების გეგმა-გრაფიკის მითითებით;
- დეტალური ინფორმაცია მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობის შესახებ, სქემა და shp ფაილები;
- არსებული გზების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, სქემა და shp ფაილები.
- დეტალური ინფორმაცია მცენარეული და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- ეგზ-ის საყრდენების საძირკვლის მოწყობისას წარმოქმნილი ფუჭი ქანების სავარაუდო მოცულობა, განთავსების პირობები და განთავსების ადგილის (სანაყაროების) GIS კოორდინატები (shp-ფაილთან ერთად);
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- ანძების მოწყობისათვის საჭირო სამშენებლო მასალების მოპოვებისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების (არსებობის შემთხვევაში) მოწყობის შესახებ ინფორმაცია.

4.2. გზმ-ის ანგარიშში, გეოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების პიკეტური აღწერა (უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერასაც).

გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:

- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.
- გზმ-ის ანგარიშში, წარმოდგენილი უნდა იყოს ეგზ-ის დერეფნის არეალში და მიმდებარედ არსებული გეოდინამიკური პროცესების რუკა.

4.3 გზშ-ის ანგარიშში, ბიოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო ტერიტორიაზე ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობებისა და რაოდენობის მითითებით;
- ვინაიდან, საპროექტო ტერიტორიაზე დაფიქსირებულ იქნა ფრინველთა დაცული სახეობები, გზშ-ის ანგარიშში მოცემულ უნდა იქნეს ინფორმაცია ფრინველთა სენსიტიურ მონაკვეთებზე და შემოთავაზებულ იქნას შესაბამისი შემარბილებელი და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- საპროექტო ტერიტორიის ნაწილი (ეგზ-ის ბუფერული ზონა) კვეთს "ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ" (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილი "ზურმუხტის ქსელის" დამტკიცებულ საიტს (საგურამო – GE0000047, რომელიც თავის მხრივ ასევე, ემთხვევა თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროა, გზშ-ის ანგარიშში აისახოს აღნიშნულ საიტზე ე.წ. მიზანშეწონილობის შეფასება. შეფასებაში ასახული უნდა იყოს საქმიანობის მიხედვით მოსალოდნელი ზეგავლენა სათანადო დასაბუთებებით, იმ სახეობებისა და ჰაბიტატებისთვის, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა აღნიშნული საიტი. შემარბილებელი და ზემოქმედების თავიდან აცილების ქმედებები; ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, წარმოდგენილი უნდა იყოს კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული საკონსერვაციო გეგმა; ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე უნდა შემუშავდეს განახლებული შემარბილებელი ღონისძიებების თავი და მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ამასთან, მითითებული უნდა იყოს შესაძლო ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელების კუთხით (ხმაურის გავრცელების სიხშირე და დონე), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ელექტრომაგნიტური ველების გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება ბიომრავალფეროვნებაზე, შემარბილებელი/პრევენციული ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებების მითითებით;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელების მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, ნარჩენების მართვის საკითხებისა და ნარჩენების მართვის გეგმის მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე. ამასთან, განისაზღვროს ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. მოცემული უნდა იყოს ასევე სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება და აღნიშნული კუთხით განსახორციელებელი ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- შესაძლო პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ, არქეოლოგიურ ძეგლებზე (გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტ(ებ)ი, რათა გამოირიცხოს როგორც შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები, ასევე სათანადოდ შეფასდეს პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედება);
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, მიმდებარე არსებული ობიექტების გათვალისწინებით, შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი**;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი** (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში:

- დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს ცნობით:
 - 220 კვ ძაბვის ეგზ „არაგვის“ რეკონსტრუქცია/გაორჯაჭვიანების მშენებლობის საპროექტო ტერიტორია, თანდართული დოკუმენტებით და სააგენტოში არსებული ინფორმაციით კვეთს, მუხრანის მტკნარი წყლის საბადოს, მასზე 2012 წელს ათი წლის ვადით, შპს“ ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერი“-ზე გაცემულ #14 ლიცენზიას და მისი სანიტარიული დაცვის პირველ (მკაცრი რეჟიმის) ზონას;
 - ასევე, საპროექტო ტერიტორიის დაცვის ზონა კვეთს, ქვიშა-ხრემის მოპოვების #90 (შპს „სმარტ სოლუშენს“, ვადა 10.10.22-10.10.24)) ლიცენზიისა და მიწისქვეშა მტკნარი წყლის მოპოვების #10002475(შპს ჯორჯიან ნატურალ პროდუქტ“, ვადა 01.11.21-01.11.2026) ლიცენზიის სანიტარიული დაცვის პირველ (მკაცრი რეჟიმის) ზონას;

- „წიადის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, აკრძალულია წიადის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირთან – წიადის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმების გარეშე.
- სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოს ცნობით, გზმ-ის მომზადების პროცესში უნდა განხორციელდეს ახალი საპროექტო ტერიტორიის დეტალური არქეოლოგიური კვლევა და შესაბამისი დასკვნის მოსამზადებლად, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოში წარდგენილი უნდა იყოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული (მუხლი 14, პ.3,4) დოკუმენტაცია კვლევის შედეგების შესახებ;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით სპეციალური ტყით სარგებლობის უფლების მოპოვებისათვის საპროექტო დერეფანში ჩატარდება მცენარეული საფარის დეტალური კვლევა (ტყის ტაქსაცია). აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით - თუ დაგეგმილი საქმიანობა განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობის უფლების მოპოვებას საჭიროებს საქმიანობის განმახორციელებელმა (კანონმდებლობის შესაბამისად) გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაურთოს განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული **დოკუმენტები**;
- მდ. გლდანულას გადაკვეთაზე უახლოესი საყრდენი ანძა, წარმოდგენილი shp ფაილების მიხედვით, განთავსებულია მდინარის კალაპოტიდან 20-25 მეტრში. მდ. გლდანულას წყალდიდობების გათვალისწინებით, აღნიშნული მონაკვეთი შესაძლოა ხვდებოდეს მდინარის წყალმოვარდნა/წყალდიდობის არეალში. შესაძლო სტიქიური მოვლენის რისკის გათვალისწინებით, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს საპროექტო უბნის აზომვითი და საინჟინრო ჰიდროლოგიური მასალა (მდინარის ხარჯი, სიჩქარე, შეტბორვა-წარეცხვის დონეები);
- სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 28 აპრილის №216 დადგენილების „ტექნიკური რეგლამენტის - „თბილისის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმის“ შესაბამისად, დაშვებულია ელექტროგადამცემი ხაზის რეკონსტრუქცია/გაორჯაჭვიანება, რისთვისაც საჭიროა „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის N221 დადგენილების მე-60 მუხლის შესაბამისად განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობის უფლების მინიჭება, რისთვისაც წარმოდგენილ უნდა იქნეს ამავე დადგენილების 61-ე მუხლით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების შესახებ შეიცავს უზუსტობებს, კერძოდ: 129-ე გვერდზე აღნიშნულია, რომ ეგბ-ის საპროექტო დერეფანი გაივლის დაცული ტერიტორიების უშუალო სიახლოვეს, თუმცა წარმოდგენილი shp ფაილების გადამოწმების შედეგად დადგინა, რომ საპროექტო ელექტროგადამცემი ხაზის დერეფანი კვეთს თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს კორექტირებული ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში დაზუსტებას საჭიროებს 95-გვერდზე მოცემული ცხრილის (5.7.2.4.2.1) შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციის მიხედვით „ფუჭი ქანების განთავსება დაგეგმილია ქ. თბილისის სამშენებლო ნარჩენების პოლიგონებზე“. აღნიშნული საკითხი გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სოფ. წიწამურის შემდეგ, ეგხ-ის დერეფანი გადაკვეთს მდ. არაგვს და შედის არაგვის ხეობის წყალსადენების სათაო ნაგებობების პირველ ზონაში. არნიშნულიდან გამომდინარე, გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იყოს შესაბამის უწყებასთან შეთანხმების დამადასტურებელი შესაბამისი დოკუმენტაცია.
- იმის გათვალისწინებით, რომ საწვავის გაჟონვის შემთხვევაში ხანძრის წარმოქმნის საშიშროება იზრდება, ასევე მოსალოდნელია ნიადაგის და გრუნტის წყლის დაბინძურება, აღნიშნულიდან გამომდინარე სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ უნდა შემუშავდეს „რისკის მართვის დოკუმენტი“ და შეთანხმდეს თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციასთან, რათა მოხდეს ერთობლივი, სწრაფი და დროული რეაგირება პრობლემის აღმოფხვრის მიზნით;

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და (ქვე)თავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება თბილისის და მცხეთის მუნიციპალიტეტებში, 220 კვ ძაბვის ეგხ „არაგვის“ რეკონსტრუქცია/გაორჯაჭვიანება-ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზმ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.